

נושא את כפיו לעולם שנאמר אך לא יעלו כהני הבמות וגוי,
וברכה כעבודה היא שנאמר לשרתו ולברך בשמו, וכן כהן
שהמיר לעכו"ם אף על פי שהזר בואינו נושא את כפיו לעולם,
ושאר העבריות אין מונען.

2) ספר מצות גדול עשין סימן כי- אבל משומד שעשה תשובה
פסק ובניו גרשום בתשובה אחת שיאת כפיו... ורבינו
משה פוסק (שם) שאינו נושא כפיו מדיataksh מברך למשורת,
ואין זו ראייה כי למעלה הוכחנו שלא הווקשו כי אם לעמידה,
וגם בעל מום נושא את כפיו.

3) תוספות שם #- ומכאן יש להוכיח דכהן שהמיר דתו נושא
כפיו וכשר לישא כפיו ולקרות בתורה כמו שלא המיר וכו'.

ג) בעניין תד"ה מר סבר

1) תד"ה מר סבר שם #- ולכך הכל כשרים אפילו פסולים
אפילו ממזרים לומר שירה דלא הווי אלא בפה ולמן דאמר
יעיקר שירה בכלי אם כן צריך שיחו כהנים או לויים דהא הכל
זמר היה קדוש.

2) הרמב"ם כל המקדש כי-אי-ג'-زرע לוי כלו מובדל לעבודת
המקדש... עבודה שלחן היא... ויהיו מהן משוררין לשורר על
הקרבן בכל יום... ואין אומרין שירה אלא בפה בלבד שעיקר
השירה שהיא עבודה בפה, ואחריהם היו עומדים שם מגנין
בכל שיר, מהן לויים ומהן יسرائيلים מיוחסין המשיאון
לכהונה, שאין עולה על הדוכן אלא מיוחס וכו'.⁴

3) גבורת אריה שם- ואני יודע מה עניין כהנים לשירה הא
כהנים מוזהרים שלא לעבד עבודת הלויים וכו'.

4) רשי"ש שם- ולכך הכל כשרים כי לומר שירה. ע"כ פונתטס
על שיר דברלים. דשיר הפה דהוא עיקר ודאי אינו אלא בלויט'
קדמוכח מקרה דמייתי הגمراה בערכין (יא).

שאיפלו למ"ד זו עדין השירה בכלץן צריך מיוחסים שאין עולה על
הדוכן אלא מיוחס אכן לפיתוס לא רק דיל"ד לויים אלא אפילו אין
מיוחסים.

⁵ וגם זה בדבריו נסתלק המה' בין תוס' והרמב"ם אמר למ"ד עיקר
שירה בפה הוא רק בלחים או בו"ע יכולם אכן עדין יש מה' אם
המנגן השיר יכולם להיות פסולים דלפי התוס' אפילו מודרים
אך לפיה הרמב"ם רק מיוחסים עולין לדוכן.

א) בעניין בעל מום לברך ברכת כהנים

1) תד"ה אי מה שם # - מכאן נראה דבעל מום מביך ברכת
כהנים מדקא חזין דחש"ס רוצה ללמידה מברך ממשרת ולבעל
מומ וڌחין ליה אם כן נראה דלענין נשיאת כפים כהן בעל מום
נושא כפיו וכו'.¹

2) רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק טו הלכה א- ששה
דברים מונעים נשיאת כפים: הלשון, והמומין וכו'.

3) המאירי מסכת תענית כו : - בעל מום נושא את כפיו אלא
שמ"מ במסכת מגלה פי' שאם היו מומים שבגלו כגון שיש
בידיו מומים וכיוצא בהם איןנו נושא מפני שעם מסתכלים
בו.²

5) טוריaben מסכת מגילה דף כד : - כהן שיש בידו מומין לא
ישא את כפיו. מה"ת בעל מום נושא ומדרבנן גזרו דלא וה"ט
 מפני שעם מסתכלין בו. תדע דהא בגמ' אמרין מומין
דאמרי בפנוי ידיו ורגלו ואי מה"ת שאר מומין נמי לא. ועוד
דאמי סומא בא' מעוניין לא ישא את כפיו ואם ה"ט בשערו
מושתר והא סומא באחת מעיניו נמי בעל מום הוא. ואי מה"ת
בעל מום לא כי דש בשערו מה הו, אלא שי"מ מדרבנן הוא מפני
שהעם מסתכלין בו וכי דש בשערותו לא מסתכלין בו. והכפי
אמרין להדי בא"ד דתענית (דף כ"ו)akra דלשורת ולבך
בשם וכו' דאסמכתא נינהו. וכו'.

ב) בעניין מומר לישא כפיו

1) רמב"ם הל' תפילה רמב"ם הלכות תפילה טו' ג' - וכהן שעבד
כוכבים בין באונס בין בשגגה אף על פי שהשרה תשובה אין

¹ ולכ' צ"ע דהוא מפורש בגמ' ולא רק מכח הוכחה. וע' בט"ז
ההובא בארכות.

² דהינו דיש לחלק דיש מום הפסול בעצם ויש מום שפסול רק
מחמת הסתכלות.

³ לכ' מבואר מכאן ג' שיטות. שיטת הרמב"ם דכהן שהמיר אסור
בכל אופן אפילו עשה תשובה. שיטת ר'ג'adam עשה תשובה
מושתר. ושיטת התוס' דאפשר לא עשה תשובה מותה.

⁴ ממשען שלא בדברי התוס' דאפשר למ"ד עיקר שירה בפה עדין
רק לויים הם המשוררים וכען קושיות הגבו"א עוד משמע

1) רבינו גרשום שם- מפני הנוצרים לפי שיום חג שלם באחד בשבת ואם היו ישראל מתענין היו בועסים.¹⁰

2) פסקי ר' ייד שם- מפני הנוצרים. פ' מפני עובדי ישו הנוצרי שעושין אותו يوم איד, ושלא יהו אומרים לתקניתנו הן עושים, שאנו עושים אותו יום איד והן מתענין.

3) המאירי שם- מפני הנוצרים ונראה לי בפירושו מפני הבעליים שהיו הם מתייראים מהם הרבה והוא קורא אותם נצרים על שם נבוכדנצר כמו שביארנו בפסקוק נוצרים באים מארץ מרחק וידעו שהצלם הגדול לעבודת השם היה נعبد באותו זמן בבבל והוא עושים يوم איד ביום א' שהוא ממשתו של שם וכו'.

ו) בעניין הסבר מה' בין رب ושמואל

1) חידושי הרשב"א מגילה דף כב.- ואיך היא לך וכי רב לית ליה גזירה ממשום הנכנסין ומשום היוצאיין, והא ליווצאיין מיהה ליכא מאן דלא חייש כדאיתא בסמוך, ועוד דהא רב גופיה חייש...ויל"ז דשאני הכא דלא אפשר רב ושמואל בהא פליגי שמואל סבר מوطב שנחוש לנכנסין ויווצאיין ממה שנחוש להפסק פסוק דלא פסקיה משה דהא פסקינו להו לתינוקות של בית רבנן משום דלא אפשר ררב סבר מوطב שנחוש ולא נפסיק כיון דלא פסקיה משה ממה שנחוש לנכנסין ויווצאיין אבל ודאי היכא דאפשר חיישין וכו'.

ד) בעניין בלוטות ונתנותם בקהלפי

1) רשיי שם- משמרת של ידעה, בא אחד מהן ונוטל חלקו וחלק חמץ חתיכות קלף דהו להו שיש, וממי שהיה עולה בידו ראשון היה לשבת ראשונה שבסדר וכו'.

2) תוספות ר' ייד שם- ועשו כי פתקין א' ב' ג' ה' ו' ובאו שיש ראשי משמרות ידעיי⁶ ושם ידיהם בקהלפי מי שעלה בידו א' היה א' וממי שעלה בידו ב' היה ב' ואחר שהגירו הוא משמרות של ידעיי והוקבעו בסדרן ה' מגוריים ה' דחרים וכו'.

3) רבינו גרשום שם- מה עשו כתבו שמורות ראשי של אותן ה' משמרות שהוסיפו ממשמר ידעה ובא ידעה ונוטל חלקו וחלק חבריו שהניח ידיו בקהלפי ואומר שם אותה משמרה שעולה בידי תחלה היא עולה תחלה אחרי וכן בשניה וכן בשלישית וכן ברביעית וכן חמישית וכן עשה חרים וכו'.⁸

4) רשיי מסכת ערכין דף יב- וככון ידעה ברוח הקודש ועלתה איגרתנו בידו וחזר והכנסיס ידו ונוטל איגרת וכן עד שעם פעמים ובאותו סדר שעלו האיגרות בידו כך עשו אחוריו אותן הכתובין באיגרות זו אחר זו.⁹

ה) בעניין מפני הנוצרים

⁸ וזה שלא לדברי רשיי או התריד' דידעה עצמו היה התחלת אכן אהיה"ב רק בחרוי של משמהו.

⁹ ואפשר בזה מטורע דברי רשיי בכך דגם דהו כולם מעורבות אכן ברוח הקודש עלי של משמר ידעה בראשונה. אכן עדין לא מדויק כ"ב וכ"ע.

¹⁰ ע"י בארחות בהמהר"ש".

¹¹ וכען זה בריטב"א שם ג"ב.

⁶ וסבירدار דפסחו הוא דהמשמר הראשון יהיה ידעה וכן מבואר בדברי רבים גרשום. אכן מרשיי מתחילה ממשמע דידעה רק בחרוי א' אך ל"ז הוא עלה לראשונה אכן מרדי'ה לא ידחה ממשמע שלא כזה ולא ידעה ומשמעו ה'ו הראשונים אכן אם ה'ו כד' חתיכות מסווגות ידעה רק בחר שש ל"ז דמשמעו ילק' ראיון וכ"ע. ע' רשיי בערךון הובא למטה.

⁷ מבואר מה' בין רשיי והתריד' דלפ' רשיי א' מבני המשמר הוא שבחור כל החתיכות אכן לפ"ז התריד' דבלא חד נטל מעצמו אלא מספרות ה'ו על החתיכה ולא שמות.

ג' א מ"י פ"ט מלה מפלה
 כ' ב' ס מגן עבדן כ טעם"ע
 ה' ח' מילן קמה שערן :
 י' ד ב מ"י פ"ג מס' כל
 ז' אמצע פ' ג מגן מען
 קפטן :

1. צ און בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶמְرַתָּא אֶלָּהּ אֶתֶּן רֹבֶּנוּ לְשֹׁבֵת לְאֶשְׁרָה נִזְחָמָה תְּשֻׁבָּה לְקָרְבָּה בְּמוֹעֵדָה בְּמָכוֹר כְּבָבָבָה.
2. לְבָבָוֹנִי יְהִי וְהַרְאֵשׁ וְלִבְבָּרְכוּן לְלִתְרֹא אֶלְבָּתוֹן בְּשַׁעַת הַצְּבָאָה בְּעִירָה דָּרְשָׁוּ וְלִמְעָדָה גְּבוּרָה תְּלִיכְיָה גָּלְעָדָה.
3. כָּלְם הַבְּרוֹרָה שְׁלִירָם בְּפֶבַעַת קָנָאִים שְׁלִיבָה עֲשָׂרָה הַמָּה הַבָּצְרִיכָה תְּהִלָּתָם.
4. דָּרְהָאָה אֶבְגָּנוֹמָה וְכָרְבִּי וְיִסְׁאָט כְּכָל לְאֶשְׁר הַבְּרָבָם קָנָבָי אֶלְעָדוֹר בְּרָבָם אֶלְעָדוֹר וְלִבְבָּקָר אֶלְעָדוֹר שָׁשָׂה עֲשָׂרָה לְבִנְיָה אַיִלָּמָר לִבְתִּיא אַמְוֹת שְׁמוֹמָאָל.
5. וְכָרְבִּי וְיִסְׁאָט כְּדָבָר מִזְמָרָה שְׁמַעְיָה בְּנָגָאל וְהַסּוֹפֵר מִן לְלִילִי הַלְּבָב הַמְּלָאָךְ וְהַשְׁׁרִיר וְהַצְּדָקָה הַבְּחִין אֶתֶּן מִזְמָרָה בְּנָגָאל וְרָאשִׁי וְקָדָאת לְבָנָים לְלִלְעָדר אַזְחָה אַזְחָה לְאַיִלְמָר.

ש"

עלול מן הגולה. בימי עוזלו
 (ערוכין יב): ידעה חרדים
 פשchor ואימור. צמתקך
 לרשותם סימן מקומית לעזיה
 קדס למלים ומכם מרים
 קדס לפתחור וכל פתחור
 נחמר (שם).

רביינו חננאל

א' מה משותת בעל מום לא אף מביך בעל מום לא. פ"י יין
 (1) לילפין ג' ס' ממשותה יימל' כמו מושלת דמאללה דעת מוס
 נב' מה מזכר וכו' ומפני ה' חיטקן נמי וכו' **מכאן נאמר דבעל מוס**
מזכיר ברכם כסאיס (3) מדקן חייען דרכ' ק' ר' נלמוד מזכר ממשות
 ונזכר מושך וקסין' נ' מה טס' בו נזכר

מומים לא אף כהן מברך
אחתackson לנזיר ומאי חווית
לחומרה אסמכתא נינהה
ו והן מעמדות לפ' שנאמר
רו': מאי קאמר ה'ק אל

- עם התקינו מעמדות לפ'
- ישראל ואמרת אליהם אתה

על גבוי התקינו נביים
ארבעה משמרות על כל
עמד בירושלים של חנינס
אללים הגע זמן משמר
ולוין לירושלים ת'ר' ^(א) בארץ ישראל
ומורות ^(ב) שיתים עשרה ביריחו
לא שיתים עשרה מהן
שמור לעלות חצי המשמר
לשישראל לירושלים וחצי
מיירוחו כדי שישפכו מים
ללוים וישראלים מעכבים
א תנא ר'ש בן אלעזר
שר מעכבים את הקרבן
בר' ^(ג) עיקר שירה בפה
בר' בר' גושו

שהה תיקן להם לשראל שמונה משמרות ארבעה מאלעוזר ומואל והעמידן על בשתת הארכבים למלכות דוד נדרשו וימצא בהם אמרו² משה תיקן להם לשראל שמונה משמרות ללווד מיתיבי משה תיקן להם לשראל שמונה משמרות ללווד מיתיבי משה תיקן להם לשראל שמונה משמרות עשרים ומאותם ב' בא דוד ושמואל והעמידן על עשרים והוא מושׁבָּד קאמור מיסודה רכמי ת' יסיד דוד ושמואל הראה אומנותם ה' תניא אידך משה עשרים ומאותם שומרה מאלעוזר ושמונה מאיתמר עלי איתמר חלוקם והעמידום על עשרים וארכבע בני אלעוזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר ועוד رجالים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר ואומרו⁵ בית אב אחד אהזו לאלעוזר ואחיו אהזו לאיתמר ואא כי היכי דעתיש בני אלעוזר הכא נמי דעתיש בני קרא ארכעה הו ת' ש' בית אב אחד אהזו לאלעוזר תיזבאתה דרב⁶ חמא בר גורייא אמר לך רב⁷ חמא בר דאמר כי הוא התנא דאמר שמונה ת' ר' ארכעה משמרות ההן ידועה [חרים] פשchor ואמר עמדו נביים שבניהם וחלוקם

מְלֵי קָמָר. לִקְמָד. בַּקְמָד. נְמַנְמָה וּמְמִימָה קָרְבָּנָה וְלֹא מְעֻמָּדָה. לְקָמָן וּמְעֻמָּמָה מְלֵי קָרְבָּנָה וְלֹא מְעֻמָּדָה. תְּקִין מְשֻׁרֶת בָּעֵל בְּעֵל מְוֹם לֹא אָהָרֶב דְּמַקְשָׁת לְקֹולָא אֲקִישָׁה מְדֻרְבָּנָן וּלְקֹלוֹלָא: אַל צָו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַזָּהָר מְעֻמָּדָה וְמַה טָּבָע שְׁנָאָמָר צָו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַמִּי לְאַשְׁר קְרָבְנִי קְרָב וְהָוָא אִינוֹ עַוְמָד הַרְאָשׁוֹנוֹם עַשְׁרִים וְאֶחָד מְשֻׁמָּר וּמְשֻׁמָּר הַהְיָה מְעוּמָד וְשָׁלָל לְוָיָם וְשָׁלָל יְשָׁרָה לְעַלְוָות כְּהָנִים וּלְוִיָּכָר עַשְׁרִים וְאֶרְבָּעָה מְשֻׁבָּעָה וְשָׁתִים עַשְׁרָה בִּירְדָה נְפִישָׁן לְהוֹ טֻבָּא אַרְבָּעָה הַגְּנִיעָה זָמָן הַמְּשֻׁמָּר הַיְהָה עַולָה מְאַרְצָה^(ט) הַמְּשֻׁמָּר הַיְהָה עַולָה^(י) אַתְהָבָן בְּמַתְנִיתָה^(ז) כְּהָנִים וּלְוָיָם וּכְלִי בְּמַאי קְמִיפָלְגִי מְרָסָה וּמְרָסָה עַירְקָר שִׁירָה בְּגָר גּוֹרְאָה אָמַר רָב^(ט) מְרָסָה וּמְרָסָה בְּאַתְהָבָן בְּאַתְהָבָן וְדָר^(ט) מְאַתְהָבָן בְּאַתְהָבָן עַשְׁרִים וְאֶרְבָּעָה גְּבוּרִי הַחִיל בְּיִזְרָעֵל גְּנוּזָה אַרְבָּעָה מְאַלְעָזָר וְאַרְבָּעָה שְׁנָאָמָר^(ט) הַמְּוֹמָר שְׁלָל דָוד וּשְׁמָוֹאָל הַדָּבָר תִּקְוָן לְהָמָר לִישְׂרָאֵל וּכְשָׁרְבָו בְּנֵי אֱלֹעֶזֶר לְבִתְהָבָתָם שְׁמוֹנוֹת מְאַי וְאָוָמָר וּכְיִתְהָבָתָם אַתְהָבָר שְׁמָוֹנָה וְאַחֲרָיו אָחָזָה לְאַתְהָבָר גּוֹרְאָה תְּנָאָה וְאָנָא עַלְוָן הַגּוֹלָה וְאַלְוָן שְׁלָלְתִי מִלְלָאָן נְטָמִירָן וְלֹמֶר לְזָוָן נְלֻעָתָם: פְּאַחֲרָיו וְאַיִם.

מִסּוֹרַת הַשְׁבָּעָה
א) ק'ל נִילָתוֹ, ב) מִכוֹנָה
עֲלֵיכֶן יְהֻדָּה, ג) מִזְמָרָה
מִשְׁלָקָת, ד) נִזְמָן רַגְלָיו
כָּלָחַד מִצְמָצָה, א) מִצְמָחָה
ו) מִצְמָנָה, ב) מִצְמָנָה
ה) מִצְמָנָה, ג) מִצְמָנָה
בְּמִנְגָּלָה כ) מִצְמָנָה, ד) מִצְמָנָה
ד) קְרָב, ו) מִצְמָקָה, ר) אַתָּה
כ) וְזִמְעָנָה, מִצְמָנָה, ג) מִצְמָנָה
כ) מִצְמָנָה, מִצְמָנָה, ג) מִצְמָנָה
ד) מִצְמָנָה, ג) מִצְמָנָה

(ה) נב' פ"ר י"ד מ"ב
היו צ"ה י"ג כ"ה
ונשים נצחים וכו': (ז)

(ו) ר"ש כ"ה ק"ה לאלו אמר מ"ב
כשען למלוא בלחוד על
פ"ת פ"ט פ"ט וכו': (ח)

(ז) נב' מ"ב פ"ג, נ"ג, ג"ג
ובפ"ג ס"מ ודק"ט
ומ"ב מ"ב י"ג ועוד ג"ג
ולא כ"ה ל"ד נ"ב כ"ג וכו':
ה"ג ק"ה שמי ע"פ ע"פ
למן דין דשנה ו' ח' מ"ב
כהן טהיר טהיר ס"ב ס"ב
שעמון טהיר ו' ק"ה
שעמון דבנין מ"ב מ"ב
ומ"ב מ"ב י"ג וכו': (ט)

ו' מי מ"ב ס"ב
ס"ב דבנין ע"פ ע"פ
פ"מ ג"ג מ"ב מ"ב א"ב

גָּלְיוֹן הַשְׁ"ם

הגהות הנר" [א] גמ' מ"ל כ"ד מזמין
כ"ב כל נויס:

רנשבורג

רבינו גרשום
אך חן מברך לא היה
נומם. והוא קרא מאה ול'
נומם מברך, אלא און כנ'
ספונטן שבלוין.
לנורין. מה נורין בעל נומם
דאקשטייל לקלדר. דאקשטייל
ליינורין דעכט טומם מון
ויאנטשטייל העל למשתת פון
נוויהן, אקסל הולומאנן.
מה נורין אסוד בחזקן
מברך אסוד בחרזין,
לנורין לרולשטייל, דרכובין
היאן אלילן מענומער. דע.
לקליה ותוקינוין
האלשיניס כ"ד משמרותה
האלשיניס כ"ה.
האלשיניס כ"ג, הילרין
בכירולשיין, רישאל שבון
ולוים שבושרין
בכירולשיין, רישאל שבון
עלילין מונענין ריד כוון,
על קוקבונין. אין הא כי
להו. דמסמען דזרוי לי'
עלילין כטבון מאשא ישאל
עלילין חצין איזי היין מון
ליירויסלט מספקין בר' בא
ואין ציר כל' שיר. בא
האלשיניס מונטוו של שמואל
לב' חסידא אמר כה' מש
לעלאוון כטבון נביש טבון
(האות) [הו]ן ארבע מאלעלאוון
על אליעזר לילקון לעשון,
דביבמי מהה (ז) ואן דיבובין

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

נגזרות ה'ב' ח'

גלוון השם

אגהות הנג"א

רנשברג
גנחות מהר"ב

מוספֶּת רשׁוֹת
הובא בעמוד הבא

דבינו גרשום

שם אורה ממשוררת, שהנימה ידיה בקלפי, ונטל חלקו ותליך ייפוי ממשמר ידיעה, ובאותה עשרה כתבו שמות של עולמה נזקן והוא אמר אני עולמה וזה אמר אני עולמה והוא אמר אני עולמה,

שיטה וכן ברובעיה וכון
המודרנו מושב באשראי.
אודז גורו, קחיה לעילג

- הראשית מושב נקלע יד

תונת אבותה, מהפלין על
וישען ישראל של מעמד
הנישׁון וברוך הרים.
שווים גם שלמה באהר
שלישי, והוא כחולשא.
לאהו ג' פסוקים, ושמואל
למלומן, 'א' הינו לאור
לאחר שיטים הרשואן

הראשון בראשית ויהי הפרשה. ושמואל אמר

מקליעת צני ימים עכ"ל
ב"ה צירופלמי.

רבינו חננאל בשם לכ"ד ממשומרה
ונתנתן בקהלינו בא
ו נטול חלקו וחוללו
ושׁ השׁ וכן חורים וכוכן
ו רדרך וכן אמר וכוכן התנאים
שם הנבאים שאע"ג
ריבריך ראש ממשומרה על־לעומם
חה ייעודה מוקומו אלא
עיקר והויריך טפל לו
ראשי (ה) ממשומרה

ה) מכון עד ויכ מס צמגדי

המוקפתה הנק נילו

ז' דלון מ' יעכוב נ' חול וככלים ידו ו'